

ČÍTAME RADI

2021

Zostavili:
Tibor Hujdič, Viktória Barátová, Michal Rybár a kol.

ČÍTAME RADI

Úvod

Tibor Hujdič

Milujeme dobré knihy. Školy v rámci projektu „Čítame radi“, ktorý vyhlásilo ministerstvo školstva, nakúpia knihy za takmer 350 000,- €. Ale kníh na trhu je tak veľa, že je takmer nemožné sa v nich zorientovať. Preto sme dali dokopy tím skoro dvadsiatich učiteľov a zostavili zoznam, ktorý, veríme, že pomôže pri nákupe kníh do tried a do škôl. Zoznam vznikol len z chuti pomôcť. Nestojí za ním žiadne vydavateľstvo, žiadna organizácia. Vznikol pôvodne pre facebookovú skupinu „Milujem školské knižnice“.

Zoznam je postavený na vízii školskej knižnice ako priestoru na podporu vzdelávania, vyučovania. Školská knižnica je pre nás priestor, v ktorom knihy rozduchávajú zvedavosť a inšpirujú k objavovaniu v jednotlivých vzdelávacích oblastiach u žiakov, ako aj u učiteľov. Zámerne sa vyhýbame napodobňovaniu detského oddelenia verejných knižníc, zameraného na čítanie oddychovej beletrie či tradičného skladu povinnej literatúry a učebníc.

Knihy a materiály sme nalinkovali na stránky, kde je viac informácií o danom titule, aby ste sa s jednotlivými titulmi mohli oboznámiť podrobnejšie. Ak to bolo možné, uviedli sme link priamo na vydavateľa daného titulu. Kde to možné nebolo, uvádzame link na kníhkupectvo, ktoré má o danom titule na stránke najviac informácií.

Zo srdca ďakujem všetkým spolupracujúcim učiteľom, za pomoc pri jeho vzniku, špeciálne ďakujem Anne Chlupíkovej za podporu a jazykovú korektúru textu.

Štruktúra materiálu

Zoznam je rozdelený na tri časti:

1. **Knihy podľa predmetov** – tu sme výber zamerali na:

- a) **inšpiratívne metodické materiály pre učiteľov** daného predmetu (niektoré je potrebné si zakúpiť, iné sú **ZDARMA** - stačí si ich vyžiadať od organizácie, ktorá ich vydala alebo je možné ich stiahnuť v elektronickej podobe). Cieľom bolo upozorniť na kvalitné a veľmi praktické materiály pre učiteľov, ktoré môžu obohatiť ich vyučovanie.
- b) **knihy pre žiakov**, ktoré v danom predmete môžu priniesť úžas, prekvapenie, nápady, informácie. Niektoré môžu poslúžiť aj na hodinách či pri tvorbe projektov žiakmi. Výber je obmedzený na max. 10 kníh k predmetu.

2. **Beletria a ďalšie žánre**

Tu uvádzame odporúčania na výber kvalitnej beletrie podľa veku žiakov (Vianočná knižka sa otvára) a tiež rôzne žánre, ktoré často unikajú pozornosti, a pritom poskytujú žiakom v ich čítaní obrovskú pestrosť a môžu pritiahnúť ku knihe aj vlažných čitateľov.

3. **Odborné čítanie pre učiteľov**

Odporúčania na dobré čítanie pre pedagógov od tímu, ktorý tento zoznam vytvoril.

Ako uskutočniť výber kníh na zakúpenie?

Školská knižnica sa z nášho pohľadu zameriava na podporu vzdelávania vo všetkých predmetoch. Odlišuje sa tak od verejnej knižnice, ktorá sa zameriava na čítanie beletrie a oddychovej literatúry a pochopiteľne nerieši nákup inšpirujúcej literatúry na hodiny dejepisu či biológie. Preto sme zostavili zoznam kníh podľa vyučovacích predmetov.

Tento rozdiel medzi školskou a verejnou knižnicou je možné využívať veľmi prakticky - dopĺňaním sa. **Ak máte blízko školy dobre fungujúcu verejnú knižnicu, je dobré s ňou spolupracovať, nekonzurovať si.** Verejná knižnica môže byť pre žiakov vynikajúcim zdrojom beletrie, ktorú tým pádom nemusíte kupovať do knižnice školskej. Ak viete, akú beletriu by ste pre žiakov

chceli, môžete knihovníkom vo verejnej knižnici ponúknuť zoznam beletrie, ktorú by ste si so žiakmi chceli požičiavať. Tak sa zvýši šanca, že to, čo nakúpia, sa bude aj čítať.

Ak funkčnú obecnú knižnicu nemáte, plňte zároveň aj funkciu obecnej i školskej knižnice. V tom prípade “oddychovú” beletriu nakupovať potrebujete.

Knihy, ktoré sa nakúpia po predmetoch, budú najviac čítané deťmi, ak sú pre daného učiteľa “srdcovka”. Preto je dobré do nákupu kníh zapojiť učiteľov predmetov. Ak si ale poviete, že každý učiteľ školy si spravodlivo vyberie po tri knihy, tak sa môže stať, že kúpите aj knihy, na ktoré sa rýchlo zabudne.

Ideálne je postaviť nákup na záujme učiteľov, pre ktorých je práca na hodinách s knihami mimo učebníc prirodzená.

„Vaša knižnica je Vaším rajom.“

Erasmus Rotterdamský

1. Knihy podľa predmetov

Čítanie s radosťou pre začínajúcich čitateľov

Zostavili: Viktória Barátová, Tibor Hujdič

„Učitelia si často neuvedomujú, že prváčikov môže čítanie aj bolieť. Je pre nich ťažké vnímať ten „po papieri rozsypaný čaj“ a premieňať ho na slová, ktorých význam už poznajú.

Deti od začiatku potrebujú zažívať radosť z toho, že sú čitateľmi, to znamená, že sa niečo pekne dočítali, a nie že sa len prehrýzli cvičnými vetami.“

Ondřej Hausenblas, Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova

Pre učiteľov

[Metóda D. B. El'konina](#)

[Šlabikár Svetlany Kapáلكovej a Lýdie Vencelovej](#)

Sme presvedčení, že dobrovoľným celoživotným čitateľom sa nestávame nácvikom čítania, ale radostným zážitkom z čítania príťažlivých vecí. „Školské čítanie“ (šlabikáre, čítanky) však málokedy poskytuje príležitosť na túto radosť. Tieto texty sú zvyčajne len ukážky, často sú to skrátene alebo umelo vytvorené texty, aby sa zameriavali na jeden jav. A práve to spôsobuje, že sú pre deti nudné a nezaujímavé.

V tomto zozname sa zameriavame na knihy pre začínajúcich čitateľov. Knihy ponúkajú ucelený príbeh, ich text nie je „prehustený“ ako to často v knihách, ktoré sa prvočitateľom dostanú do rúk, býva.

Pre žiakov

[Neotváraj túto knihu](#) - nekonvenčná kniha s vtipom, napätím a nepredvídateľne prvoplánovým záverom. Nákazlivo pozitívna atmosféra knihy si žiada opakovane ju čítať stále znova a znova každému, kto bude ochotný počúvať.

[Na vrchol kopca](#) - ľúbivé ilustrácie autorky Marianne Dubuc a hrejivé myšlienky, pri ktorých sa oplatí pozastaviť záujmu malého čitateľa, aj veľkého poslucháča.

Ako naučiť Eda lietať, Lily a Momo - knihy slovenskej autorky Kataríny Macurovej v tomto zozname nesmú chýbať. Ako prvá by mala byť uvedená „Prečo nekvitneš“. Jedným výtlačkom bol obdarovaný aj súčasný pán minister školstva. Medzi detskými čitateľmi je obľúbená pre vtípnú pointu príbehu. Ale keďže je aktuálne dostupná v obmedzenom množstve, ponúkame Vám ďalšie – rovnako vydarené.

Kvak a Člup, séria príbehov - OZ Slniečkovo práve teraz nanovo vydáva tieto krásne knihy, preto netreba zaváhať. Prvé slovenské vydanie sa rozchytalo za pár týždňov. Texty sú na prvý pohľad úsporné. No ukrývajú celý vesmír úvah o tom, čo sa za príbehom skrýva. Knihy sú vhodné nielen na nácvik čítania, ale aj na úvod rozhovorov o priateľstve a navodzovaní dobrej klímy v triede.

Malý macko, séria kníh - príbehy deťom určite budú známe, boli spracované aj do podoby animovaného detského seriálu.

Smradi, séria kníh - príbehy, ktoré neoslovia len chalanov - o štyroch zvieratkách, ktoré sa rozhodnú robiť dobré skutky. Na prvý pohľad hrubá kniha sa bude určite čítať s ľahkosťou. Vydavateľ síce uvádza, že prvé diely už nie sú dostupné, ale je možné ich zakúpiť v niektorých menších kníhkupectvách, alebo na vyžiadanie u www.detskyantikvariat.sk.

Magdalénka a psík z knižnice a Magdalénka a zvieratká z útulku - sú dva príbehy o strachu z čítania a skutkoch láskavosti.

Čo urobiť s nápadom - príbeh o jednom skvelom nápade a chlapcovi, ktorý mu pomôže uzrieť svetlo sveta.

Knihy od Olivera Jeffersa o našom mieste na zemi alebo príbehy o pastelkách sa na prvý pohľad môžu javiť ako rovnako vhodné pre začínajúcich čitateľov. Text písaný akoby ručným písmom menej zdatným prvočitateľom môže robiť problémy. Preto ich odporúčame zaradiť až neskôr – v čase, keď deti v čítaní nadobudnú dostatočné sebavedomie a rutinu rozoznávania rôznych typov písma.

O kazovi, ktorý si hľadal domček. Príbeh o zubnom kaze. Výborne poslúži 😊

Tom Gates - neskúšajte čítať tieto knihy na verejnosti. Budete sa totiž nahlas smiať! Tom Gates je majstrom výhovoriek, expert na čarbanice a výnimočný tvorca komiksových príbehov. Táto séria je vhodnou náhradou za Denník odvážneho bojka.

Ideálne je umiestniť tieto knihy do triednej knižnice, aby ich deti mali na dosah.

Deti v triede nie sú so svojimi čitateľskými zručnosťami na rovnakej úrovni. Sú deti, ktoré nemajú k čítaniu žiaden vzťah. Nájdu sa aj také deti, ktoré nemajú žiadnu skúsenosť s tým, že by im niekto čítal, kým prišli do školy. A sú deti, ktoré prichádzajú do školy a čítať už vedia. Tomu treba prispôbiť aj výber kníh a prácu s knihami. Preto je dobré pozrieť si aj časť „INÉ ŽÁNRE“ v tomto materiáli a konkrétne Pop-Up Book a Obrázkové knihy bez textu či v katalógu Vianočná knižka sa otvára vo vekových kategóriách 4-6 rokov a 7-10 rokov.

Pokiaľ hľadáte beletriu a knihy pre staršie deti (3-9 ročník) pozrite si v časti BELETRIA (v tomto materiáli) katalógy Vianočná knižka sa otvára a INÉ ŽÁNRE (komiks, životopis, knihy prežitia, časopisy).

Máte v tíme nadšencov pre matematiku?

Zostavili: Veronika Hubenáková, Martina Matrtajová

Pre učiteľov

[Radek Chajda: Hravá matematika - Kúzla s telesami, krivkami, číslami a tvarmi](#)

Radek Chajda: Hravá matematika: Hříčky s plochami i křivkami, úhly, čísla a šiframi tlačená verzia je nedostupná. Link je na elektronickú verziu u predajcu.

[Matematické cítenie](#)

[Hurá von!](#) Metodiky pre matematiku v prírode pre druhý stupeň.

Pre žiakov

[Matemág](#) (kniha ako pokračovanie deťom dobre známej počítačovej hry Matemág, postavenej na princípoch Hejného matematiky. Zatiaľ len v českom jazyku)

[Matematika za 30 sekúnd](#)

[Planéta hádaniek](#). Z celej série kníh je len táto dostupná u vydavateľa. Ďalšie však môžete nájsť u iných distribútorov alebo v antikvariátoch.

[Matematika v komikse](#)

[Fakty a triky zo sveta matematiky](#)

[Kufřík matematických záhad profesora Stewarda](#)

[Hraje bůh kostky?](#)

[Krocení nekonečna](#)

[Zábavné matematické hádanky](#)

Máte v tíme nadšencov pre prírodu?

Zostavili: Katarína Vajkai, Katarína Bugáňová

V tejto časti zoznamu bol problém redukovať zoznam na 10 najlepších kníh. Je dobrou správou pre všetkých, že knižný trh sa nám za posledné roky rozrástol o veľké množstvo titulov z oblasti prírodných vied a enviromentalistiky. Preto zoznam považujte za orientačný a slobodne sa vyberte bádať tým smerom, ktorý Vás bude lákať.

Pre učiteľov

[Les ve škole](#) - Environmentálna výchova ZŠ

[Učíme se venku](#)- Metodiky a materiály s aktivitami.

[Joseph Cornell- Objevujeme přírodu](#) - Učení hrou a prožitkem (výborná pomôcka s konkrétnymi námetmi na aktivity, ktoré sú vhodné aj na učenie v prírode)

[metodické príručky od Daphne](#)

Portál [Strom života](#)

Portál [Hurá von!](#)

Pre žiakov

[Gréta](#)

[Explanatórium prírody](#)

[Piotr Socha: Včely](#)

[Peter Wohlleben: Počuješ rozprávať stromy?](#) – Malá objaviteľská cesta lesom (veľmi pútavá knižka, odкрýva rôzne tajomstvá, sú v nej aj minikvízy a návody)

[J. Dvořák: Hávedník](#) (vtipné obrázky, ale aj veľa užitočných informácií v krátkych príbehoch, ktoré sú založené na skúsenostiach)

[Kateřina Gančarčíková: Příbeh vody](#) (jednoduché príbehy, názorné aj vtipné obrázky pre deti)

[Dana Hlavatá: Herbárik](#) - Príbehy lúčnych kvietkov (náučné rozprávky, vďaka ktorým spoznajú rastliny, aj ich liečivé účinky)

[Moje telo. Zvedavé otázky a odpovede](#)

[Encyklopédia bylín](#)

[Vtáky našich lesov](#)

[Všetko o vajci](#)

[Zhováral sa s dobytkom...](#)

Máte vo svojom tíme nadšencov pre jazyky?

Zostavili: Peter Humay, Lenka Šišmičová

Máte vo svojom tíme nadšencov pre jazyky? Na ukážke kníh pre výuku anglického jazyka Vám chceme prezentovať, že cudzí jazyk sa nemusí nevyhnutne učiť len z učebnice. A prečo angličtina? Dnes už nie je problém preklikať anglické vydavateľstvá, napr. [Oxford](#), [Usborne](#), [Macmillan](#), [Dorling Kindersley](#), [Scholastic](#), alebo [Penguin Readers](#) a mnohé iné a vybrať si vhodné tituly. V tomto smere majú učitelia angličtiny dávno vyhraté. Existuje veľké množstvo tlačených, ale aj online materiálov a platforiem, prostredníctvom ktorých je možné hodiny cudzieho jazyka výrazne obohatiť. V zozname uvádzame niekoľko odporúčaných titulov, ktoré sa osloveným učiteľom osvedčili najviac

Pre učiteľov

[Jim Smith: The Really Lazy Teacher's Handbook](#) (New Edition). Skvelá knižka pre učiteľov, ktorí nechávajú pracovať žiakov a sami sú potom "leniví". Leniví v zmysle, že ponúknu učebný materiál, stratégie a metódy a nechajú poznávať deti. Veľké množstvo nápadov a postrehov skúseného učiteľa.

<https://www.jollylearning.co.uk/jolly-phonics/> pre prvý stupeň

Angličtina globálne, dostupné na stiahnutie <https://globalnevzdelavanie.sk/anglictina-globalne/>

Učíme (sa) v globálnych súvislostiach – anglický jazyk, dostupné na stiahnutie

<https://globalnevzdelavanie.sk/ucime-sa-v-globalnych-suvislostiach-anglicky-jazyk/>

Pre žiakov

[The Usborne BOOK OF KNOWLEDGE](#). Edited by Emma Helbrough. Super formát do ruky, dobre textovo aj graficky spracovaný, vhodný pre druhý stupeň na prácu v skupinách aj domácu prípravu, pre žiaka i učiteľa.

[Oxford Word Magic \(Stories by Stella Maidment\)](#). 1500 slov doplnených textami v angličtine a ilustráciami, ktoré žiaka prevedú jednotlivými témami od RODINY až po ZVIERÁTÁ - pre žiakov, prácu na hodine, projektovú prácu

[ILLUSTRATED OXFORD DICTIONARY](#) (niekoľko vydání)

Vydavateľstvo USBORNE: séria [FIRST ENCYCLOPEDIA](#) - pre žiakov i učiteľov, projektová práca, práca so zdrojmi, CLIL: 1.of SCIENCE, 2.of SPACE, 3. of ANIMALS, 4. of OUR WORLD, 5.of HISTORY. Je ich viacero, sú pekne štrukturované, textovo primerané, vhodné najmä na prácu metódou CLIL, ale žiadne limity neexistujú, deti si ich rýchlo obľúbia, vhodné od 3.ročníka vyššie, každá veková kategória si v nich nájde, čo potrebuje.

Roald Dahl: [The Witches](#), [Matilda](#) a všetky ostatné tituly tohto autora sú k dispozícii originál verzie, ako aj skrátené upravené pre menších čitateľov.

Terry Jennings: [Geography Success](#). Knižka vhodná pre žiakov aj učiteľov, ktorí sa snažia využívať na hodinách metódu CLIL. Jednoduché texty, vhodné obrázky. Existuje viacero úrovní pre Geography, Science.

Julia Donaldson a Axel Scheffler: [Gruffalo](#) (vhodné pre žiakov 1.-5.roč.)

Francesca Cavallo a Elena Favilli: [Good Night Stories for Rebel Girls](#), [Good Night Stories for Rebel Girls 2](#), **Ben Brooks:** [Stories for Boys Who Dare to Be Different](#) (všetky tri tituly sú krátke jednoducho napísané príbehy o živote významných ľudí, ktorí menia svet, čítanie a následná diskusia trvá pár minút - pre žiakov od 5.ročníka vyššie)

Anne Frank: [The Diary of A Young Girl](#) (Edited by Otto H.Frank and Mirjam Pressler)

Susanna Davidson: [Anne Frank](#), vydavateľstvo USBORNE (skrátená verzia Anninho príbehu, pútavo doplnená fotografiami, vhodná pre druhý stupeň, určite odporúčam predčítaciu aktivitu aj následnú diskusiu so žiakmi, aby bol príbeh vhodne pochopený a emočne zvládnutý - pre žiakov aj pre prácu na hodine)

Máte v tíme nadšencov pre vlastivedu a geografiu?

Zostavili: Ľubica Tomková, Peter Farárik

Pre učiteľov

[Globálne vzdelávanie v predmete geografia](#)

[Učíme \(sa\) v globálnych súvislostiach, geografia](#)

[Globálne rozvojové vzdelávanie na základných školách, geografia](#)

Anděl, Bičík, Bláha: [Makroregiony světa - Nová regionální geografie](#), Karolinum, 2019

Pre žiakov

[Prečo ? Zem, Ikar, 2020](#)

[A jako Antarktida](#)

[Zem, Ikar, 2015](#)

[Planéta Zem - Ilustrovaný atlas všetkých kútov a kultúr sveta](#)

[Príbehy svetových vlajok](#)

[Počasie - ako to funguje](#)

Pia Stromstad: [10 odvážnych expedícií](#)

[Vlajky sveta](#)

Milan Holeček: [Skvosty Európy](#)

Vít Štěpánek: [Můj první atlas Európy](#)

Valentina Giannella: [Volám sa Greta](#) - manifest nového zeleného hnutia mládeže

[Pod zemou/ Pod vodou](#)

Máte v tíme nadšencov pre fyziku?

Zostavili: Adriana Macková a kolektív

Pre učiteľov

[Radek Chajda: Fyzika na dvore](#)

[Takto sa ma nikto nepýtal](#)

[Ako veci vidíme](#)

[Martin Mojžiš: Jeden výdych koňa, Dva hrby ľavy, Tri hlavy draka, Štyri prsty tapíra](#)

[Fyzika v bežnom živote](#)

Pre žiakov

[Rýchlosť svetla hviezd](#) - Vizuálne spoznávanie fyzikálnych javov vo vesmíre i na Zemi (výborne opísané javy, s ktorými sa v živote stretávame, deti si ich vedľa lepšie predstaviť)

[Rande s fyzikou](#)

[séria kníh Gregorove vesmírne dobrodružstvá](#) od vydavateľstva Slovart. Kniha, ktorú spolu napísali svetoznámy astronóm Stephen Hawking a jeho dcéra Lucy, kombinuje napínavý a zábavný príbeh s množstvom zaujímavých faktov o vesmíre vrátane najnovších poznatkov Stephena Hawkinga o čiernych dierach.

Máte vo svojom tíme nadšencov pre históriu?

Zostavili: Ľubica Tomková, Lenka Šišmičová, Adam Baran

Pre učiteľov

Kovár, Jakub Drábik – [História pre zaneprázdnených](#), Premedia.

Slavomír Michálek, ed. – [História zadnými dverami](#) – nezvyčajné príbehy zo slovenských a svetových dejín 1, 2, Premedia.

[Dejepis – Metodická príručka pre učiteľov dejepisu 9.ročníka ZŠ \(od RAABE\)](#)

[Metafora stromu ako model didaktiky dejepisu](#) - Viliam Kratochvíl, Raabe 2019.

dostupné na stiahnutie:

[Zabudnuté príbehy](#)

[Využitie dokumentárneho filmu vo vyučovaní](#),

[Holokaust \(ne\)bol](#)

[Učíme \(sa\) v globálnych súvislostiach – dejepis](#)

[Globálne vzdelávanie ZŠ – biológia, dejepis](#)

Martin M. Šimečka, Martin Posch, Michal Bohuš – [Všetko malo byť inak, Slovensko po roku 1945](#). Sokratov inštitút, 2019.

Pre žiakov

[Časopédia](#) (vydavateľstvo Slovart)

[Kniha kráľov](#) - Vladimír Segeš, Mladé letá 2010.

[Veľké príbehy staroveku](#) - Vojtech Zamarovský - Perfekt 2018.

[Lovci mamutov a tí druhí](#) - Pavel Dvořák - Rak 2016.

[Listy z gulagu](#) - Orlando Figes - Motýľ, 2018.

Erich Maria Remarque - [Na západe nič nové, Cesta späť](#) - (rôzne vydavateľstvá)

Peter Sís – [Múr](#) – Ako som vyrastal za železnou oponou, Slovart, 2007.

Madeline Vadkerty – [Slovutný pán prezident](#), Absynt.

Anton Hruboň – [Ľudácka čítanka](#), Premedia.

Jozef Lánik – [Čo Dante nevidel](#) (príbeh úteku Vrbu a Wetzlera z Auschwitzu)

[Stručné dejiny Slovenska pre mladých čitateľov](#)

Máte vo svojom tíme nadšencov pre občiansku výchovu?

Zostavil: Adam Baran

Pre učiteľov

[Školy, ktoré menia svet](#) - IPAO - 2017

Pre žiakov

[Cesta k slobode - 1989](#) - Knižná edícia denníka SME – 2019

[George Orwell - 1984](#) - Slovart 2013.

[George Orwell - Zvieracia farma](#) - Slovart 2013.

[Rebelky 1, Rebelky 2](#) a mnohé ďalšie zaujímavé životopisy vhodné na prácu na hodinách občianskej výchovy nájdete v časti BELETRIA – INÉ ŽÁNRE - ŽIVOTOPISY

Máte vo svojom tíme nadšencov pre informatiku?

Zostavili: Nika Klimová, Michal Rybár, Michal Božík

Pre učiteľov

- [Spojení navždy](#) /videohry, gamifikácia/
- [Začínáme s BBC micro:bit pre základné školy](#)
- [BBC micro:bit a Scratch](#) (autor: Iveta Demková)
- časopis [Hello World](#) od Raspberry Pi– novinky zo sveta informatiky zamerané na vzdelávanie (vhodné ako „pikošky“ na informatiku, napr. AR, VR), len v anglickom jazyku
- súbor [metodických materiálov](#) (ale aj učebníc) a pracovných listov z ČR () – Scratch, Lego, práca s údajmi
- [Informatické pracovné listy s bádateľskými aktivitami](#)
- [Objavovanie informatických konceptov zážitkovými aktivitami](#), str. 48
- [Inovatívne metodiky k informatike](#) – 1. a 2. stupeň
- [Minecraft: Education Edition](#) - programovanie - oficiálne metodické materiály v anglickom jazyku

V slovenskom jazyku vznikli takéto “ochutnávky” M:EE: <https://education.microsoft.com/sk-sk/lesson/ae74cee7>

- Ivan Kalaš: [Premeny školy v digitálnom veku](#)

Pre žiakov

- Scratch Starter – [Programovanie pre deti](#)
- [Hello, Ruby](#) : dobrodružné programovanie
- [Ako šarkan Kyber Šikana pristál na streche základnej školy](#) - Branislav Jobus

V časti Životopisy môžete nájsť mnohé inšpirácie aj na predmet informatika

Máte vo svojom tíme nadšencov pre umenie?

Zostavili: Jana Tenczer Juránková, Viktória Barátová

Pre učiteľov

[Hana Zeleňáková: Živá je cesta k umeniu, Filozofická fakulta UKF v Nitre](#)

[Vladimír Burjan: Pedagóg v galérii](#)

[Martina Scholleová: Hysterie umění, Labyrint, 2019](#)

[E. H. Gombrich: Príbeh umenia, Ikar, 2017](#)

[Ako umelci vidia svet](#)

[Ako maliari vidia svet](#)

[Umění vnímat umění pro děti a rodiče](#)

[Umění vnímat architekturu pro děti a rodiče](#)

Pre žiakov

[Dejiny umenia](#)

[Bláznivá hudba, SLOVART 2009](#)

[Archistorie](#)

[Kde je Ester N?](#)

[Dan Brown: Divoká symfónia](#)

[H.U.D.B.A](#)

K témam spadajúcim do etickej výchovy

Zostavila: Zuzana Bendíková

Pre učiteľov

- [Program Zippyho kamaráti](#)
- [Program Druhý krok](#)
- [Metodika Stalo sa to](#) Metodická príručka pre školy k téme *kybergroomingu a sexuálneho zneužívania detí a mladých ľudí v online priestore*.
- [Preventívny program DRUHÝ KROK](#) je preventívny program zameraný na sociálno-emocionálny rozvoj detí v materských školách a na 1.stupni základných škôl. V rámci programu sa deti prostredníctvom vyškolených pedagógov a psychológov učia byť empatickými, vcítiť sa do situácie iného, dobre komunikovať s inými, správne riešiť konflikty, neubližovať iným a zvládať agresiu a hnev.

Pre žiakov

- [Strakáč a Tioni](#)
- [Kamzíku veľký skok](#)
- [Cesta na svet](#)
- [Červená je pekná](#)
- [Láske sa treba učiť](#)
- [5 jazykov lásky pre deti](#)
- [Respekt](#)
- [Leporelo Stopline grooming](#) Je zamerané na deti a mladých, ktoré sa môžu stať alebo sa stali obeťou sexuálneho zneužívania na internete. Tvorcovia leporela spolupracovali pri tvorbe dokumentárneho filmu V sieti.
-

Máte vo svojom tíme nadšencov techniky?

Zostavili: Michal Rybár, Viktória Barátová

- Úplne nová Mamutia kniha techniky -
- Čo je vo vnútri fantastických strojov a stavieb
- Ivan Popovič, Dávid Popovič: Mať tak o koliesko viac (pútavé príbehy o vynálezoch, pracovný zošit s úlohami aj s DVD)
- Randall Munroe - Čo keby
 - Ako na to
 - Veľký vysvetľovač
- Tourben Kuhlman – Lindberg – Dobrodružství létajícího myšáka
 - Armstrong + podporný materiál
 - Edison
 - Einstein
- Vynálezkyne a ich vynálezy

2. BELETRIA A ĎALŠIE ŽÁNRE

Zostavili: Viktoria Barátová, Tibor Hujdič

Nákup beletrie si treba dobre premyslieť. Je dobré, ak prvá otázka nebude „aké?“ knihy, ale „prečo?“ chceme beletriu nakupovať.

Ak máte v obci (meste) funkčnú knižnicu, je lepšie úzko s ňou spolupracovať, než si druhú knižnicu zameranú na beletriu vytvárať v škole. Knihovníkom verejnej knižnice môžete dávať tipy na beletriu, ktorú by ste so žiakmi chceli čítať. Z takejto knižnice si môžete zapožičať 25 kníh do triednej knižnice a po mesiaci ich vrátiť a požičať si iné. To stojí nula eur. Zdroje, ktoré neminiete na beletriu, môžete použiť na nákup kníh „podľa predmetov“, a tým pádom získate knihy, ktoré podporujú vyučovanie a sú to zvyčajne knihy, ktoré v obecnej knižnici nie sú.

Ak funkčnú knižnicu v okolí nemáte, beletriu potrebujete. Okrem beletrie uvádzame aj žánre, ktoré pre čítanie žiakov môžu priniesť skvelé impulzy a bývajú opomínané, nedocenené.

Viac beletrie však budete potrebovať, ak ste v rámci vyučovania vytvorili priestor na čítanie formou Čitateľských dielní (česky Dílny čtení) alebo ste založili čitateľský klub (školní čtenářské kluby). Čo to „Dílny čtení“ sú? Dílny čtení (čitateľské dielne) sú rozšíreným vyučovaním jazyka českého o jednu hodinu týždenne v školách v Čechách. Žiaci si v nich cca 15 minút v tichu čítajú knihu podľa vlastného výberu. Nasleduje práca v dvojiciach či v skupinkách, kedy žiaci pracujú hravým spôsobom s tým, čo čítali. Dílny čtení sú od 1. po 9. ročník. Ak chcete vedieť viac, pozrite si [video Principy Dílny čtení](#). Odporúčame k Dílnam čtení prečítať si aj texty od učiteľa češtiny a dejepisu Miloša Šlapala napr. [Dílna čtení v praxi](#).

Školní čtenářské kluby sú zas čitateľské krúžky pre „nečitateľov“ tiež v susednej republike. V krúžku sa stretávajú deti, ktoré sa boja čítania. Stretnutie je raz týždenne a trvá jeden a pol hodiny. Deti sú do krúžku vyberané učiteľmi a vnímajú to ako niečo výnimočné. Klub je pre dieťa bezpečným miestom, pretože sa ich čitateľský výkon nehodnotí, neznámkuje. Čas je rozdelený na kratšie úseky. Učiteľ deťom počas klubu predčíta, deti si čítajú samé, kratšie, a to pre nich príťažlivé knihy. Čítanie je deťom predstavené ako cesta k množstvu zábavných činností. Čitateľské úseky sa striedajú s rôznymi hrami a drobnými pohybovými aktivitami pre žiakov 2. až 6. ročníka. Viac si môžete prečítať

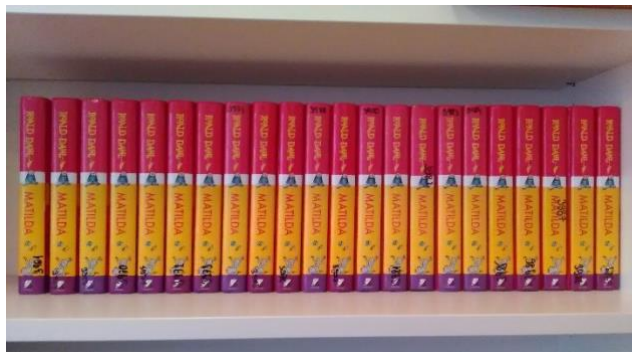
na stránke [Čtenářské kluby](#). Pokiaľ máte v škole takýto čitateľský klub, odporúčame vyhľadať knihy, ktoré sme uviedli v časti Slovenský jazyk a tiež Pop-Up knihy, obrázkové knihy bez slov či komiks.

Pred samotnými odporúčaniami na konkrétne knihy ešte pár postrehov:

1. Nekupujte ani 25 ks Budkáčikov, ani 25 ks Babky gaunerky ani 25 ks hoci aj tej najúžasnejšej knihy na svete. Chcete kúpiť 25 ks, aby mohli naraz všetky deti v triede čítať tú istú knihu. Lenže potom bude Vaša knižnica vyzeráť takto:

Koľko kníh si dieťa z tejto poličky môže prečítať?

Jednu.

Väčšinou dúfame, že sa deti o tej knihe budú môcť rozprávať, keď si ju každé prečíta. V skutočnosti, ak úplne všetci čítajú tú istú knihu, po jej prečítaní sa už niet o čom rozprávať... Veď všetci vedia, čo sa v tom príbehu stalo, tak načo sa o tom ešte rozpráva? Navyše kniha dieťaťu nemusí sadnúť, vtedy bude len znechutene prevracať strany. Keď dieťa dostane knihu na čítanie „príkazom“, prudko klesá jeho záujem o jej prečítanie. Ani sa neučí, ako si vybrať niečo, čo by ho bavilo čítať...

Zmeňte stratégiu. Namiesto 4 (!) titulov po 25 ks kúpte 50 (!) rôznych titulov po 2 kusy. Namiesto “Všetky deti čítajú tú istú knihu” usporiadajte “Čítanie dvojčiek”.

Deti sa v triede rozdelia do dvojíc a každá “dvojčka” si vyberie knihu, ktorú chce čítať. Tak sa v triede, kde je 24 detí, číta naraz 12 rôznych kníh. Keďže máme po 2 kusy z každého titulu, obe “dvojčky” majú svoju knihu na čítanie. Dvojčky sa dohodnú, koľko strán prečítajú do ďalšej hodiny a potom vyplnia “pracovný grafický list”, na ktorom je namaľovaná trebárs veštecká guľa a do nej vpišu, čo sa ďalej v príbehu stane a prečo. A keď knihu dočítajú, pripraví reklamu, v ktorej sa posnažia “predať” knihu na čítanie spolužiakom.

Ak nakúpite po 2 kusy z jedného titulu, Vaša knižnica bude vyzeráť takto:

Tým, že sa číta v triede naraz 12 rôznych kníh, vzniká neporovnateľne väčšia príležitosť na zdieľanie sa o knihách. Dvojčky sa k čítaniu navzájom povzbudzujú a majú exkluzívny spoločný čitateľský zážitok.

Knižnice, ktoré nakupujú 25 kusov z toho istého titulu, sú najmenej desaťkrát chudobnejšie na čítanie, ako tie, ktoré nakupujú po 2 kusy.

2. Do výberu kníh vtiahnite žiakov. Posilní sa pocit, že im knižnica “patrí”, budú v nej knihy, ktoré budú odporúčať na čítanie spolužiakom, lebo sa im páčili, dostanú sa ku knihám, ktoré ich zaujímajú.

Postreh k výberu kníh do knižnice žiakmi od Miloša Šlapala (učiteľ češtiny, expert na Dílny čtení): *„(žiaci) si zapisujú do deníčků knížky, které přečetli, a bodují je od nuly do deseti. Vybereme pak do knihovny tituly, které dostaly vysoké bodové hodnocení. Před chystaným nákupem také společně s kolegyněmi připravujeme aktivity, při nichž žáci navrhuji, jakými knihami bychom měli doplnit knihovnu. Hodně dobří čtenáři ale nedokážou myslet na potřeby slabších čtenářů, takže výběr nemůžeme ponechat jen na nich.“*

3. Nezamknite knihy do skladu, ale vytvorte triedne knižnice a poličku s knihami v zborovni. Knihy ktoré sú žiakom a učiteľom po ruke, majú väčšiu šancu na život. Poviete si - no ale ako zo 100 kníh urobím knižnicu v každej triede? A máte pravdu - nedá sa to... Ale ak nezačnete dnes - nikdy sa k cieľu - v každej triede triedna knižnica - nedopracujete. Začnite možno v prvej a možno aj v druhej triede. Zriadte knihovničku v triede s 25 knihami. Knihy vystavte obálkami. Tak budete mať 4 triedne knižnice. Ak triedy chcú, môžu urobiť “kolotoč” - knižnice si každý štvrťrok vymeniť. Tak sa k deťom dostanú do triedy “čerstvé knihy”.

Keď kolegovia v iných ročníkoch dostanú chuť mať tiež triednu knižnicu budete hľadať zdroje. Možno so žiakmi pred Vianocami vyrobíte svietniky, darčeky, ozdoby a predáte ich na Vianočných školských trhoch a za "zarobené" zriadite ďalšiu triednu knižnicu.

Možno nahovoríte rodičov aby spolužiakom svojho dieťaťa nekupovali na jeho narodeniny čokoládky ale kúpili jednu knihu do triednej knižnice podľa zoznamu kníh, ktoré v triede túžite mať a podpísali ju s venovaním.

BELETRIA

V prípade beletrie odporúčame katalógy **Vianočná knižka sa otvára**, ktoré každý rok pripravuje Knižnica pre mládež mesta Košice s tímom nadšencov kvalitnej detskej literatúry.

Výber kníh v katalógu je usporiadaný podľa veku detí, čiže ak hľadáte knihy pre tretiačov či pre ôsmakov, stačí nalistovať tú správnu stranu a začítať sa do popisov konkrétnych kníh.

Katalóg predstavuje tie najlepšie tituly, ktoré vyšli v danom roku.

[katalóg za rok 2020](#)

[katalóg za rok 2019](#)

[katalóg za rok 2018](#)

INÉ ŽÁNRE

Čitateľ potrebuje objavovať nové veci, potrebuje byť prekvapovaný. Nie každému chutí päťkrát denne jesť iba ryžu. Niekomu ryža nechutí vôbec. Nie každému čitateľovi chutí päťkrát denne ten istý žáner beletrie. Prinášame niekoľko inšpirácií:

Pop-Up Book alebo 3D knihy

Hovorí sa im aj „živé knihy“. Sú knihami, v ktorých sú ukryté trojrozmerné skladačky, ktoré sa pri listovaní „otvárajú“. Zázrak, ktorý sa stane po otvorení takejto knihy, môže priniesť ten nesmierne dôležitý pozitívny zážitok pre začínajúcich čitateľov.

[Fantastické vynálezy Leonardo da Vinci](#) Na inšpiráciu [video ku knihe Leonardo da Vinci Fantastické vynálezy](#)

[Rokfort](#) a tiež [video ku knihe Harry Potter: Rokfort](#)

Obrázkové knihy bez textu

(alebo s minimom textu) sú založené na ilustráciách a je to veľmi zaujímavý žáner (zvlášť pre začínajúcich čitateľov). Obavy, že si dieťa málo prečíta, keď je tam málo písmeniek, nie sú na mieste. Dieťa sa, naopak, stretáva s knihou, pri ktorej zažije pocit úspechu (naozaj som dokázal prečítať knihu) a navyše zažije aj iný typ „čítania“ príbehu – čítanie príbehu cez pochopenie obrázkov.

Aaron Becker: [Journey](#)

[Quest](#)

[Return](#)

[A Stone for Sascha](#)

[Shaun Tan: Nový svet](#)

[Martin Handford: Where is Wally?](#) (viaceré knihy v sérii) - kultové hľadacie knihy, kde sa na veľkých dvojstránkových obrázkoch hľadá postava Wallyho a ďalšie postavy. Hľadanie baví čitateľov aj nečitateľov každého veku .

Řeka – Alessandro Sanna

Komiks

V slovenčine ich nebývalo veľa, ale už sa objavujú a majú veľký potenciál – mnohé otvárajú zaujímavé historické udalosti (holocaust), silné témy (šikana) či sprístupňujú životopis osobností (M.R.Stefánik).

Séria Yakari

Luke Pearson: Hilda a trol

Zlatý zub

Navždy

Britt Fanny: Jana, líška a ja

Maus (Art Spiegelman)

Tomáš Cíger: Dobrodružstvá Milana Rastislava Štefánika

Denník Anny Frankovej (Ari Folman)

Knižná séria Nežný komiks

Karel Čapek: R.U.R.

Knihy prežitia

Môžu Vám zachrániť život. Sú to knihy o tom ako prežiť v prírode, či v extrémnych situáciách. Viete čo jesť a čo určite nejесť v džungli? Viete ako si urobiť prístrešie na noc uprostred mrazu, keď nemáte pri sebe skoro nič? Chcete vedieť čo robiť keď v mori prepadnete cez palubu? Pýtať sa na to vo chvíli keď už ste v mori je neskoro. :) Preto je takáto kniha tak príťažlivá pre žiakov – dokáže pripraviť na situáciu v ktorej ešte neboli, ale mohli by byť.

John Wiseman: SAS - Príručka ako prežiť

Rich Johnson: Sprievodca prežitím: Katastrofy

Životopisy

Opäť žáner, ktorý bol pre deti donedávna v zásade neprístupný. Životopisy sú skvelé aj ako materiál na diskusiu a prácu na vyučovaní. Pri rozličných témach, na rozličných predmetoch.

[Príbehy na dobrú noc pre rebelky](#) (Elena Favilli, Francesca Cavallo)

[Príbehy na dobrú noc pre rebelky 2](#)

[Príbehy pre chlapcov, ktorí sa neboja byť výnimoční](#) (Ben Brooks) – p

[Neobyčajné príbehy 20 výnimočných chlapcov, ktorí zmenili svet](#)

[20 výnimočných dievčat, ktoré zmenili svet](#)

[SuperŽENY](#) – príbehy výnimočných žien z našej histórie

[Kvapky na kameni](#) 50 príbehov českých a slovenských rebeliek

[Cigánka](#)

Časopisy

Nástupom internetu sa časopisy dostávajú čiastočne na okraj záujmu. Pri niektorých je to naozaj škoda. Pár typov:

[National Geographic](#)

[Bublina](#)

[Stromáček](#)

3. ODBORNÉ ČÍTANIE PRE UČITEĽOV

A na záver - učiteľia sú šíriteľmi potreby vzdelávania sa, preto skvelé texty pre svoj rast tiež potrebujú mať "na dosah". Polička s inšpiratívnymi knihami pre ich rast v zborovni je preto dobrý nápad. Toto je výber kníh od učiteľov z tímu, ktorí tento Zoznam vytvoril. Veríme, že sa vám zapáčia.

[Robert Čapek: Moderní didaktika](#). Viac ako 200 vyučovacích podrobne popísaných abecedne zoradených metód pre každodennú prácu na hodinách

[Thomas Gordon: Škola bez porazených](#)

[Paul Ginnis: Efektivní výukové nástroje pro učitele](#)

[Peter Bero: Nikto nepríde](#)

[Zuzana Berová, Peter Bero: Umenie byť učiteľom](#)

[Vladimír Burjan: Úvahy po zvonení](#)

[Školy v pohybe](#)

[Sila rozumu v bláznivej dobe](#)

[Malý princ v nás](#)

[A okraje máš kde?](#)

[Dieťa v rovnováhe](#)

[Hlava na čísla](#)

Robert Čapek: [Líný učitel](#)

M. Montessori: [Londýnske prednášky](#)

[Summerhill](#)

Peter Grey: [Svoboda učení](#)

[Spratek](#) a ďalšie knihy od autorky L. Torey Hyden